

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรคือกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 8 จำนวน 16 กลุ่ม
โดยผู้ให้ข้อมูลคือ ประธานกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน จำนวน 16 คน
รองประธานกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน จำนวน 16 คน
เลขานุการกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน จำนวน 16 คน
รวม 48 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์
  - ตอนที่ 2 การดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการ
ของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. แบบวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งการสัมภาษณ์ การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 8 รวม 8 จังหวัด 16 กลุ่มโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ส่วนนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 8 จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ไม่ว่าจะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการบริหาร, รองประธานคณะกรรมการบริหาร, รองประธานคณะกรรมการบริหาร และเลขานุการคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนก็ตาม

2. อายุของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 45-49 ปี โดยประธานคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 55-60 ปี รองประธานคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 45-49 ปี และเลขานุการคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-44 ปี

3. อายุราชการของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่อายุราชการอยู่ระหว่าง 26-30 ปี โดยประธานคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ส่วนใหญ่อายุราชการอยู่ระหว่าง 26-30 ปี รองประธานคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ส่วนใหญ่อายุราชการอยู่ระหว่าง 26-30 ปี และเลขานุการคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ส่วนใหญ่อายุราชการอยู่ระหว่าง 21-25 ปี

4. วุฒิการศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่ จะมีวุฒิปริญญาตรี แต่ถ้าดูรายกลุ่ม ประธานคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน จะมีวุฒิปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีเท่ากัน ส่วนรองประธานคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและเลขานุการคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ส่วนใหญ่จะมีวุฒิปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8

กลุ่มโรงเรียนได้ปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

1. การกำหนดนโยบายและหลักการในการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน

1.1 คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและหลักการในการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน โดยทั้งนี้มีส่วนรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและหลักการคือ คณะอนุกรรมการวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มร่วมเป็นกรรมการและวิทยากรหลัก ซึ่งกลุ่มโรงเรียนแต่งตั้งจากครูผู้ทำหน้าที่สอนได้ผลดีและเป็นหลักของกลุ่มโรงเรียนได้โดยจะพิจารณาตามลำดับ ตามที่คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนจะเปิดโอกาสให้ร่วมรับผิดชอบ โดยทั้งนี้คุณสมบัติของผู้รับผิดชอบจะพิจารณาจากหน้าที่ที่กำหนดในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา และพิจารณาความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับงานโดยตรง

1.2 ขั้นตอนการกำหนดนโยบายและหลักการในการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีลักษณะสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

1). ประธานกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนร่วมประชุมและรับนโยบายและหลักการจากกรมวิชาการ ซึ่งจะดำเนินการทุกปีการศึกษาโดยจะเป็นนโยบายรวมทั้งประเทศ

2). คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนประชุมชี้แจงการกำหนดนโยบายและหลักการและให้อนุกรรมการวิชาการประชุมสรุปหาข้อมูลสภาพปัจจุบันปัญหาของแต่ละโรงเรียน เพื่อเสนอผ่านคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนทราบประกอบการพิจารณาในแต่ละปี

3). คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนพิจารณา กำหนดนโยบายและหลักการในการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนจากสภาพปัญหาที่ผ่านมาและกำหนดเป็นนโยบายของกลุ่มโรงเรียน และมอบหมายให้อนุกรรมการวิชาการกลุ่มโรงเรียนนำไปพิจารณาเป็นแผนงาน/โครงการ เพื่อรองรับนโยบายที่กำหนดให้บรรลุผล โดยเน้นการดำเนินการให้โรงเรียนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายและหลักการที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด

1.3 วิธีการในการกำหนดนโยบายและหลักการในการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะมีวิธีการ ดังต่อไปนี้

1). คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนรับเอานโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ของกรมวิชาการ เป็นกรอบพิจารณา กำหนดนโยบายของจังหวัด และปรับเป็นนโยบายของกลุ่มโรงเรียนเพื่อกำหนดเป็นนโยบายในการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนต่อไป

2). คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนนำผลสรุปสภาพปัจจุบันปัญหาของกลุ่มมาพิจารณา

1.4 ข้อมูลที่ใช้กำหนดเกณฑ์ในการกำหนดนโยบายและหลักการในการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะพิจารณาจากข้อมูล ดังต่อไปนี้

- 1). ความสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของจังหวัด กรมเจ้าสังกัด และกรมวิชาการ
- 2). สภาพปัจจุบันปัญหาและความจำเป็นเร่งด่วนในการ ดำเนินการของโรงเรียนภายในกลุ่ม
- 3). ความเป็นไปได้ในด้านงบประมาณ บุคลากร และ ระยะเวลาดำเนินการ
- 4). ผลการปฏิบัติงานจากการรายงาน การนิเทศ การตรวจเยี่ยมของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนในปีที่ผ่านมา
- 5). ความสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรและ โรงเรียนภายในกลุ่ม

2. การกำหนดแนวปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอน

2.1 คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการ กำหนดแนวปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน โดยมี อนุกรรมการวิชาการเป็นผู้มีส่วนในการให้ข้อมูลการปฏิบัติจริงของโรงเรียน ภายในกลุ่ม

2.2 ข้อมูลที่ใช้กำหนดเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา กำหนดแนว ปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนส่วนใหญ่มักจะพิจารณา จากข้อมูล ดังต่อไปนี้

- 1). ข้อมูลจากการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้
- 2). ผลจากการสรุปรายงานการปฏิบัติของกลุ่มโรงเรียน
- 3). ข้อมูลการสรุปสภาพปัจจุบันปัญหา อุปสรรค และ ความต้องการจากการพิจารณาการดำเนินการของโรงเรียนภายในกลุ่ม

2.3 วิธีการที่ใช้ในการกำหนดแนวปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมและ ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนส่วนใหญ่มักมีลักษณะสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

1) . คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนแต่งตั้ง

คณะกรรมการเพื่อสรุปสภาพปัญหาของโรงเรียนในกลุ่ม เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารกลุ่มพิจารณา

2) . คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนพิจารณาจาก

แนวนโยบายของกรมวิชาการและกรมเจ้าสังกัด นำมาประมวลเข้าเป็นมาตรการ แล้วนำไปสู่การกำหนดแนวปฏิบัติ เพื่อให้โรงเรียนในกลุ่มได้พิจารณาปรับใช้ ตามสภาพความพร้อม และความต้องการ ภายใต้กรอบแนวปฏิบัติ

3. ด้านการติดตามการปฏิบัติของโรงเรียนภายในกลุ่ม

3.1 ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการติดตามการปฏิบัติ

ของโรงเรียนภายในกลุ่ม โดยมีอนุกรรมการวิชาการและคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนเข้าไปร่วมรับผิดชอบ ในการปฏิบัติของกลุ่มตามแผนการนิเทศติดตามอีกครั้งหนึ่ง โดยแนวปฏิบัติกลุ่มโรงเรียน ได้กำหนดไว้เป็นบรรทัดฐานเพื่อให้โรงเรียนในกลุ่มนำเอาไปใช้ในโรงเรียน ในลักษณะของกระบวนการมากกว่าที่จะต้องทำให้เหมือนกัน

3.2 วิธีการติดตามการปฏิบัติของโรงเรียนภายในกลุ่ม ในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติของโรงเรียน ส่วนใหญ่มีลักษณะสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

1) คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนมอบให้

คณะอนุกรรมการวิชาการกลุ่มโรงเรียนนำผลสรุปการปฏิบัติของโรงเรียน มาทำการสรุปเป็นผลการปฏิบัติของกลุ่มโรงเรียน เพื่อหาสภาพปัจจุบันและปัญหา

2) คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนมอบให้ผู้บริหาร

โรงเรียนในกลุ่มติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และรายงานผลการปฏิบัติให้กลุ่มโรงเรียนทราบ

3) คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนจัดนิทรรศการ

และแสดงผลงานและทักษะความสามารถของนักเรียน เพื่อประเมินผลการปฏิบัติของโรงเรียนภายในกลุ่ม

3.3 ข้อมูลที่ใช้กำหนดเกณฑ์ในการติดตามการปฏิบัติของโรงเรียน
ภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่จะพิจารณาจากข้อมูล ดังต่อไปนี้

- 1) โรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่กลุ่มโรงเรียนได้
กำหนดไว้
- 2) กลุ่มโรงเรียนใช้แบบประเมินตนเองของกรมวิชาการ
ให้โรงเรียนรับผิดชอบ แล้วรายงานผลการประเมินให้กลุ่มโรงเรียนทราบ
- 3) กลุ่มโรงเรียนส่งตัวอย่างโรงเรียน เพื่อเข้าไป
เยี่ยมเยือน และดูผลการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติของกลุ่ม

3.4 ช่วงเวลาในการติดตามการปฏิบัติของโรงเรียนภายใน
กลุ่มส่วนใหญ่มีลักษณะสอดคล้องกัน คือ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง จากการรายงาน
ของโรงเรียนต่อกลุ่ม และการติดตาม ตามแผนงานโครงการ นิเทศติดตามของ
คณะกรรมการบริหารกลุ่มที่กำหนดไว้ชัดเจน

4. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่ม

4.1 ผู้รับผิดชอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน
ภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารกลุ่ม
โรงเรียนมอบหมายให้คณะกรรมการวิชาการกลุ่มโรงเรียน เป็นผู้รับผิดชอบใน
การกำหนดมาตรฐาน ให้โรงเรียนปฏิบัติโดยเน้นกระบวนการบริหารตามข้อตกลง
ร่วมกันของกลุ่มมากกว่าที่จะเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.2 ข้อมูลที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ
โรงเรียนในกลุ่ม กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนจะพิจารณาจาก
ข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1) นโยบายและเป้าหมายของกลุ่มโรงเรียนได้มีการนำ
ไปปฏิบัติ
- 2) กระบวนการดำเนินงานบรรลุผล และมีการปฏิบัติ
ตามขั้นตอนที่กลุ่มกำหนด

4.3 วิธีการในการพิจารณามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่ม ส่วนใหญ่จะสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

- 1) คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนร่วมกันกำหนดเกณฑ์ เพื่อให้โรงเรียนในกลุ่มนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพ
- 2) กลุ่มโรงเรียนมอบหมายให้โรงเรียนประเมินตนเองตามเกณฑ์มาตรฐานของกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนางานให้เป็นไปตามมาตรฐาน
- 3) กลุ่มโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อชี้แนะและช่วยเหลือโรงเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือในกรณียังมีบางประเด็นในมาตรฐานของกลุ่มที่ยังปฏิบัติได้ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน

4.4 หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มโดยส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะเดียวกันคือ สำนักงานทดสอบการศึกษาของกรมวิชาการ และหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา เข้ามาดูแลให้คำแนะนำด้านมาตรฐาน แต่ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานคือศึกษานิเทศก์จังหวัดของกรมสามัญศึกษาและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

5. การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการของโรงเรียนภายในกลุ่ม

5.1 คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน เป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดแผนงาน/โครงการ พัฒนาบุคลากรทางวิชาการ โดยมอบหมายให้อุทธกรรมการวิชาการ และวิทยากรหลักไปสำรวจความต้องการและสภาพปัญหาที่บุคลากรต้องการพัฒนา

5.2 ขั้นตอนในการพิจารณาบุคลากรทางวิชาการของโรงเรียนภายในกลุ่มส่วนใหญ่จะมีลักษณะสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

- 1) คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนกำหนดนโยบายแล้วมอบหมายให้อุทธกรรมการวิชาการเข้าไปสำรวจความต้องการของครูในโรงเรียน ประกอบด้วยสภาพปัญหาและความต้องการของบุคลากร
- 2) อุทธกรรมการวิชาการนำผลสรุปความต้องการที่จะพัฒนาตนเองของครู - อาจารย์ในโรงเรียนมาจัดทำเป็นโครงการ แล้วนำเสนอคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนพิจารณา

3) คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนให้ความสนใจชอบและมอบหมายให้คณะทำงานจัดดำเนินการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบต่าง ๆ โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก ในกรณีต้องอาศัยวิทยาการให้ความรู้หรือในกรณีไปศึกษานอกสถานที่ก็อาศัยการประสานงานจากคณะทำงานที่กลุ่มมอบหมาย

5.3 ข้อมูลที่กลุ่มใช้ในการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ส่วนใหญ่จะพิจารณาจากข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1) นโยบายและความจำเป็นเร่งด่วนที่กลุ่มโรงเรียนได้วิเคราะห์แล้ว
- 2) ความต้องการที่จะพัฒนาตนเองของครู - อาจารย์ในกลุ่มโรงเรียนจากการสำรวจ
- 3) ความต้องการของกลุ่มโรงเรียนจากการสรุปสภาพปัญหาปัจจุบันในแต่ละปี
- 4) งบประมาณและการให้ความช่วยเหลือจากภายนอก เช่น สำนักพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการให้บุคลากรทราบ ฯลฯ

5.4 วิธีการในการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องกันคือ การจัดประชุม อบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการโดยใช้วิทยากรหลักที่กลุ่มโรงเรียนแต่งตั้งและการเชิญวิทยากรจากภายนอก เช่น ศึกษานิเทศก์ ฯลฯ แต่มีจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ใช้วิธีการส่งไปร่วมกับจังหวัดอื่นโดยไม่ได้จัดดำเนินการเอง ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยต่อการเดินทางและความยุ่งยากในการจัดหาวิทยากร

5.5 งบประมาณที่กลุ่มโรงเรียนใช้ในการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ส่วนใหญ่จะสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

- 1) งบประมาณที่กรมวิชาการจัดให้กลุ่มโรงเรียน ในแต่ละปีงบประมาณ

2) งบประมาณจากกลุ่มโรงเรียนที่จัดหาร่วมกันไว้เป็น
กองทุน ในการพัฒนาบุคลากรของกลุ่ม

3) เงินบำรุงการศึกษาของแต่ละโรงเรียนที่จ่ายเพื่อ
การอบรมสัมมนาตามระเบียบ

4) เงินส่วนตัวของบุคลากรที่ต้องการพัฒนาตนเอง
โดยทั้งนี้งบประมาณจากกรมวิชาการนั้นเมื่อเทียบกับ
งบประมาณอื่น ๆ แล้วน้อยมาก

5.6 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ
ส่วนใหญ่มักจะเป็นไปในลักษณะเดียวกัน คือ คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้
จัดดำเนินการ และอาศัยผู้สนับสนุนในการจัดคือ ศึกษานิเทศก์ของเขตการศึกษา
ศึกษานิเทศก์จังหวัด และหน่วยงานภาคเอกชน เช่น สำนักพิมพ์ต่าง ๆ มีจังหวัด
เชียงใหม่เท่านั้นที่มีหน่วยงานอื่น ๆ เสนอการพัฒนาบุคลากรเข้ามา โดยเฉพาะ
จากสถาบันระดับอุดมศึกษาซึ่งได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันราชภัฏ
เป็นต้น

6. การติดตามผลการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

6.1 คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนมอบหมายให้
อนุกรรมการวิชาการรับผิดชอบติดตามผลการพัฒนาบุคลากร โดยทั้งนี้ผู้บริหาร
โรงเรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงอีกทางหนึ่ง

6.2 ข้อมูลที่ใช้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาติดตามผลการพัฒนา
บุคลากรทางวิชาการ ส่วนใหญ่จะพิจารณาจากข้อมูล ดังต่อไปนี้

1) ผลการประเมินตนเองที่กลุ่มโรงเรียนมอบหมายให้
โรงเรียนดำเนินการ

2) วัสดุเข้ารับการพัฒนารายงานผลการปฏิบัติให้
โรงเรียนทราบ

3) คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนออกนิเทศเยี่ยม
เยือนโรงเรียน และนิเทศติดตามการจัดกระบวนการเรียนการสอน

6.4 ช่วงเวลาในการติดตามผลการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ส่วนใหญ่จะจัดดำเนินการภายหลังเสร็จสิ้นการพัฒนาแล้ว 1 ภาคเรียน โดยการ ใช้ผลการเรียนและการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเข้ามาพิจารณา โดยทั้งนี้ จะมีการกำหนดเป็นปฏิทินของแต่ละโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนอย่างชัดเจน

7. การติดตามผลการส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนภายในกลุ่ม

7.1 ผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการส่งเสริมและปรับปรุง คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน กำหนดเป็นปฏิทินติดตามผลและ มอบหมายให้ผู้บริหารโรงเรียนติดตาม รวมทั้งให้อนุกรรมการวิชาการได้มีการ นิเทศติดตามเป็นโครงการชัดเจน ยกเว้นจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มอบหมายให้ โรงเรียนโดยผู้บริหารได้ติดตามและรายงานให้กลุ่มโรงเรียนทราบ

7.2 ข้อมูลที่ใช้กำหนดเกณฑ์ในการติดตามผลการส่งเสริมและ ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่จะพิจารณาจาก ข้อมูล ดังต่อไปนี้

- 1) การปฏิบัติตามขั้นตอน กระบวนการ และแนวปฏิบัติ ของกลุ่มโรงเรียน
- 2) ผลการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียน
- 3) การพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด

7.3 วิธีการในการติดตามผลการส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่จะสอดคล้องกันดังต่อไปนี้

- 1) คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนมอบหมายให้ ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการติดตามและรายงานผลให้กลุ่มโรงเรียน
- 2) กลุ่มโรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานออกนิเทศ เยี่ยม เยือนโรงเรียนภายในกลุ่ม

3) คณะอนุกรรมการวิชาการนำผลการปฏิบัติของโรงเรียนในกลุ่มมาสรุปในแต่ละปีการศึกษา เป็นผลสรุปการพัฒนาของกลุ่มเสนอให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนทราบ

7.4 ช่วงเวลาในการติดตามผลการส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่กำหนดช่วงเวลาไว้สอดคล้องกัน คือ ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง เพื่อสรุปภาพรวมผลการปฏิบัติของกลุ่มประจำปีเสนอให้กรมวิชาการทราบเป็นรายงานประจำปี

8. การให้ความเห็นชอบการวัดและการประเมินผลการเรียน

8.1 คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนมอบหมายให้ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียน และนำเสนอให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนให้ความเห็นชอบ

8.2 ข้อมูลที่ใช้กำหนดเกณฑ์ในการให้ความเห็นชอบการวัดและการประเมินผลการเรียนของโรงเรียนภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่จะมีลักษณะสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

- 1). ใช้จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด
- 2). ใช้อัตราส่วนคะแนนที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด
- 3). ใช้ข้อสอบรวมที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด
- 4). ดำเนินการตามกระบวนการที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด

และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กรมวิชาการได้กำหนดไว้ทุกขั้นตอน

8.3 วิธีการที่ใช้ในการให้ความเห็นชอบการวัดและการประเมินผลการเรียนของโรงเรียนภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่มีวิธีการที่สอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

1). คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนจัดทำแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลของกลุ่มโรงเรียน และประกาศให้โรงเรียนภายในกลุ่มทราบแนวดำเนินการ

2). คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนมอบหมายให้โรงเรียนนำไปปฏิบัติตามแนวดำเนินการของกลุ่มโรงเรียน

3). โรงเรียนดำเนินการตามแนวปฏิบัติของกลุ่มในเรื่องของการวัดและประเมินผลการเรียน

4). โรงเรียนรายงานผลการปฏิบัติเพื่อเสนอให้กลุ่มทราบและให้การเห็นชอบ

5). กลุ่มโรงเรียนตรวจสอบการปฏิบัติว่าโรงเรียนได้ดำเนินการถูกต้องและเป็นไปตามแนวดำเนินการของกลุ่ม

8.4 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ความเห็นชอบการวัดและการประเมินผลการเรียนของโรงเรียนในกลุ่ม ส่วนใหญ่จะสอดคล้องกัน คือ

1). ศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา ช่วยในการตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนงานที่กรมวิชาการกำหนด หรือกลุ่มโรงเรียนขอความช่วยเหลือ

2). สำนักงานทดสอบทางการศึกษา ในกรณีที่กลุ่มโรงเรียนมีปัญหานั้นแนวปฏิบัติที่ได้มีการกำหนดไว้

9. การอนุมัติผลการเรียนของโรงเรียนภายในกลุ่ม

9.1 ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการอนุมัติผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน

9.2 เกณฑ์ในการอนุมัติผลการเรียน ส่วนใหญ่จะสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

1). เรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรจำนวน 90 หน่วยการเรียน และทุกรายวิชาต้องได้รับการตัดสินผลการเรียน

2). ได้หน่วยการเรียนวิชาบังคับแกนวิชาภาษาไทย และสังคมศึกษา

3). ได้หน่วยการเรียนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 80 หน่วยการเรียน

4). เข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 2 กิจกรรม

โดยทั้งนี้กลุ่มโรงเรียนพิจารณาจากกระบวนการในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติของกลุ่มที่กำหนดไว้

9.3 วิธีการที่ใช้ในการอนุมัติผลการเรียนของโรงเรียนภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่มีวิธีการที่สอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

- 1). คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนกำหนดแนวปฏิบัติ การวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยยึดดำเนินการและเกณฑ์การประเมิน ผลการเรียนของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลักให้โรงเรียนในกลุ่มยึดถือปฏิบัติ
- 2). โรงเรียนดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียน เองตามขั้นตอนกระบวนการและเกณฑ์ที่กำหนดทุกชั้นตอน
- 3). คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนให้โรงเรียน รายงานผลการปฏิบัติเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นในแต่ละปีการศึกษา

9.4 ช่วงเวลาในการอนุมัติผลการเรียน ส่วนใหญ่สอดคล้องกัน กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนจะกำหนดไว้หลังจากการสอบปลาย ภาคเรียนที่ 2 ของแต่ละปีการศึกษา โดยจะดำเนินการตามระยะเวลาที่ได้มีการ ประกาศของกระทรวงและการรายงานให้กรมวิชาการทราบในระยะเวลาการส่ง หลักฐาน รบ. 2

10. การปรับปรุงหรือพัฒนาการให้ความเห็นชอบการวัดและประเมิน ผลการเรียน และการอนุมัติผลการเรียนของกลุ่มโรงเรียน

ส่วนใหญ่กลุ่มโรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาการให้ความ เห็นชอบการวัดและการประเมินผลการเรียน และการอนุมัติผลการเรียนของกลุ่ม โดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- 1). กลุ่มโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาผลการปฏิบัติ เพื่อ สรุปลักษณะปัจจุบันปัญหาเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข
- 2). กลุ่มโรงเรียนรายงานปัญหาการปฏิบัติให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานทดสอบทางการศึกษาทราบ และขอคำแนะนำในการแก้ปัญหา

3). กลุ่มโรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายให้โรงเรียนในกลุ่มยึดกระบวนการและแนวดำเนินการตามที่กรมวิชาการและกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8 จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า

1. ปัญหาในการกำหนดนโยบายและหลักการในการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ความไม่สอดคล้องนโยบายจากกรมวิชาการ และกรมเจ้าสังกัดของโรงเรียนในกลุ่มที่จะนำมาปรับใช้ ปัญหาที่พบน้อยที่สุด คือ กลุ่มโรงเรียนไม่มีเกณฑ์ชัดเจนที่จะกำหนดว่าคุณภาพการเรียนการสอนที่ต้องการแท้จริงคืออะไร

2. ปัญหาในการกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนปัญหาที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มโรงเรียนไม่มีอำนาจในการให้คุณให้โทษกับโรงเรียนที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติของกลุ่ม ทำให้โรงเรียนในกลุ่มบางโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญ ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุด คือ กลุ่มโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดแนวปฏิบัติของกลุ่ม

3. ปัญหาในการติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติของโรงเรียนในกลุ่ม ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มโรงเรียนขาดงบประมาณเพื่อติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติของโรงเรียนในกลุ่ม ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุดคือ คณะกรรมการกลุ่มที่เข้าไปติดตามตรวจสอบไม่สามารถติดตามตรวจสอบการปฏิบัติได้ชัดเจนและเป็นไปอย่างมีมาตรฐาน เพราะขาดทักษะและกลวิธีที่จะให้คำแนะนำที่ดีได้อย่างเหมาะสม

4. ปัญหาในการพิจารณามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่ม ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ โรงเรียนในกลุ่มมีหลายสังกัดจึงไม่สามารถพิจารณามาตรฐานจากเกณฑ์ใดเป็นตัวกำหนดได้อย่างชัดเจนและมีระบบ ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุดคือ ความแตกต่างของขนาดโรงเรียน ห้องที่ตั้งของโรงเรียนสภาพความพร้อมของโรงเรียนในกลุ่มไม่เหมือนกัน

5. ปัญหาในการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการของโรงเรียนภายในกลุ่ม ปัญหาที่พบบมากที่สุด คือ ขาดงบประมาณในการจัดดำเนินการ ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุด คือ ครู-อาจารย์ ในกลุ่มบางส่วนไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

6. ปัญหาในการติดตามผลการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการของโรงเรียนภายในกลุ่ม ปัญหาที่พบบมากที่สุด คือ กลุ่มโรงเรียนขาดงบประมาณและบุคลากรที่จะเข้าไปติดตามได้อย่างทั่วถึง ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุดคือ โรงเรียนในกลุ่มบางโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการติดตามผลการพัฒนาบุคลากร

7. ปัญหาในการติดตามผลการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่มปัญหาที่พบบมากที่สุด คือ กลุ่มโรงเรียนขาดบุคลากรและงบประมาณที่จะเข้าไปติดตามผลการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนได้ทั่วถึง และกลุ่มโรงเรียนไม่มีข้อมูลบ่งชี้ที่จะสามารถติดตามผลการส่งเสริมได้อย่างมีระบบ ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุดคือ กลุ่มโรงเรียนไม่สามารถให้ครูให้โทษแก่โรงเรียนในกลุ่มที่มีการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ทำให้บางโรงเรียนในกลุ่มไม่เห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและรายงานให้กลุ่มได้ทราบ

8. ปัญหาในการให้ความเห็นชอบการวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนในกลุ่มปัญหาที่พบบมากที่สุด คือ กลุ่มโรงเรียนไม่สามารถเข้าไปดูแลโรงเรียนในกลุ่มได้ทุกชั้นตอนที่กลุ่มกำหนด ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการปฏิบัติด้านการวัดและประเมินผลการเรียนแตกต่างกันทำให้ยากแก่กลุ่มในการให้ความเห็นชอบได้อย่างเป็นมาตรฐาน

9. ปัญหาในการให้ความเห็นชอบในการอนุมัติผลการเรียนของโรงเรียนในกลุ่ม ปัญหาที่พบบมากที่สุดคือ ระยะเวลาในการให้ความเห็นชอบ กระชั้นชิดไม่สามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจ ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุด คือ กลุ่มโรงเรียนขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนจากกรมวิชาการว่ากลุ่มมีอำนาจมากน้อยเพียงใด ในการให้ความเห็นชอบในการอนุมัติผลการเรียน

10. ปัญหาอื่น ๆ ที่กลุ่มโรงเรียนประสบอยู่ ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ความไม่ชัดเจนในแนวปฏิบัติและอำนาจหน้าที่ที่แท้จริงของกลุ่มโรงเรียน ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุด คือ การเปลี่ยนแปลงระเบียบบ่อย ๆ ทำให้กลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงขนาดของกลุ่มและจำนวนโรงเรียนในกลุ่มทำให้ดำเนินงานได้ไม่เต็มที่

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง "การศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8 " มีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งควรนำมาอภิปราย ดังนี้คือ

1. การกำหนดแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาและรักษามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่มให้อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน และคณะกรรมการวิชาการของกลุ่มโรงเรียน ทุกกลุ่มในเขตการศึกษา 8 ได้ดำเนินงานในความรับผิดชอบเป็นอย่างดีทุกกลุ่ม โดยสามารถแยกแยะลักษณะการดำเนินงานเพื่อที่จะให้บรรลุหลักการของมาตรฐานการศึกษาให้ใกล้เคียงกัน โดยงานที่ผู้วิจัยขอสรุปพร้อมข้อมูลความเห็นประกอบเป็น 3 ประเด็นย่อย คือ

1). การกำหนดนโยบาย หลักการ แนวปฏิบัติ ในการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่มาตรฐานของกลุ่มโรงเรียน

2). การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

3). การติดตามผลการพัฒนา และติดตามผลการส่งเสริม

ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

1.) การกำหนดนโยบาย หลักการ แนวปฏิบัติ ในการส่งเสริมคุณภาพ การเรียนการสอนจากการวิจัยได้พบว่า กลุ่มโรงเรียนได้ยึดเป็นหลักในการปฏิบัติ ของกลุ่ม แต่ก็พบว่ายังมีปัญหาคือ การกำหนดนโยบาย หลักการ แนวปฏิบัติ ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนในกลุ่ม ทั้งนี้ก็เพราะ ว่าการกำหนดนโยบาย หลักการ แนวปฏิบัติ ของกลุ่มโรงเรียนนั้นโดยหลักการ แล้ว กระทรวงศึกษาธิการจะเป็นผู้กำหนดนโยบายหลักที่แจงออกมาเป็นแผนงาน และโครงการให้กลุ่มรับไปวางแผน เพื่อปฏิบัติตามข้อจำกัดของงบประมาณในแต่ละปี ดังนั้นบางครั้งความสอดคล้องของแผนและโครงการต่าง ๆ ตลอดจนแนว ปฏิบัติต่าง ๆ ของกลุ่ม จึงอาจไม่เหมาะสมหรือสอดคล้องกับสภาพความเป็น และความต้องการของโรงเรียนต่าง ๆ ในกลุ่มที่มีกระจายอยู่ในท้องที่ที่แตกต่างกัน อีกประเด็นที่น่าพิจารณา คือ การประสานแผนงานและเสนอความต้องการของ โรงเรียนในกลุ่ม เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย หลักการ แนวปฏิบัติของกลุ่มยัง ไม่ได้มีการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นที่แท้จริง เพราะสภาพของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนจึงจำเป็นต้องนำวิธีการวิเคราะห์เชิงระบบเข้ามาช่วยเพื่อการ ตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด โดยการนำเอาผลจากการติดตาม ประเมินโครงการของกลุ่มมาใช้เป็นข้อมูลประกอบ ดังนั้นจากผลที่ได้จากการวิจัย จึงพบว่า กลุ่มโรงเรียนยังมีปัญหาในด้านการกำหนดนโยบาย หลักการและแนว ปฏิบัติเพื่อนำไปสู่มาตรฐานของกลุ่มได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุไร ชูติเนตร (2523 : บทคัดย่อ) ในเรื่องกระบวนการบริหารงานกลุ่ม โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง ที่พบว่ากลุ่มโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยในเรื่องการวางแผน การประสานงาน การรายงาน การติดตามและประเมินผลงาน และการงบประมาณ จากความคิดเห็นในด้าน ปัญหาอุปสรรค สรุปได้ว่า ในการวางแผนของกลุ่มโรงเรียนมักไม่มีการกำหนด วัตถุประสงค์และนโยบายไว้อย่างชัดเจน และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นัยนา ทองดี (2525 : บทคัดย่อ) ในเรื่อง กระบวนการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในสวน

ภูมิภาค ที่พบว่า กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยในด้านการวางแผนงาน การประสานงาน และการงบประมาณ ความร่วมมือ การรายงาน การติดตามผล และการประเมินโครงการ และการงบประมาณ ซึ่งในด้านวางแผนนั้น พบว่า โรงเรียนอยู่ห่างไกลกัน จัดการประชุมลำบาก แผนงานไม่สอดคล้องกับระยะเวลาการปฏิบัติตามแผนงานของกลุ่มโรงเรียน

ดังนั้นจากผลงานวิจัย กับงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง และปรากฏผลสอดคล้องกันนี้ ย่อมจะมีส่วนในการชี้ให้เห็นข้อบกพร่องที่กลุ่มโรงเรียนควรที่จะพิจารณาปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะด้านการกำหนดนโยบาย หลักการ และแนวปฏิบัติซึ่งจะเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนที่จะเป็นตัวชี้หรือตัวกำหนดรูปแบบการบริหารและการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนว่าจะไปในทิศทางที่กำหนดไว้ในนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายหรือไม่เพียงใด ดังนั้น ในการกำหนดนโยบาย หลักการ แนวปฏิบัติ โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการของกลุ่มโรงเรียน จึงควรคำนึงถึงหลักการและทฤษฎีที่ว่าด้วยการวางแผนงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการ ดังที่ สมบูรณ์ พรหมภาพ (2521 : 100-101) กล่าวว่า เป็นการกำหนดนโยบายของหน่วยงานให้ชัดเจน เพื่อเป็นเครื่องชี้ให้บุคคลในหน่วยงานทราบถึงแนวการดำเนินงาน และสามารถประสานงานได้อย่างเหมาะสม เพื่อเตรียมแก้ปัญหาที่จะเกิดในอนาคต เพื่อให้ฝ่ายบริหารลดการควบคุมให้น้อยลง โดยที่สามารถดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และโครงการที่วางไว้ เนื่องจากได้กำหนดบทบาทหน้าที่ และขั้นตอนการปฏิบัติงานของบุคลากรได้อย่างเหมาะสม

2.) การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียนได้สนับสนุนและดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ทุกกลุ่ม นอกจากนั้นพบว่า กลุ่มมีนโยบาย ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ โดยการรับความรู้จากวิทยากร และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน แต่ก็พบปัญหาที่สำคัญ คือ งบประมาณมีอยู่จำกัด ไม่สามารถจัดให้บุคลากรทุกคนได้อย่างทั่วถึง

โดยเฉพะางบประมาณจากกรมวิชาการ กรมเจ้าสังกัด หรือ โรงเรียนเองก็ตาม มีงบประมาณให้อย่างจำกัด บุคลากรต้องเดือดร้อนในค่าใช้จ่าย ซึ่งในเรื่อง งบประมาณนี้ การร่วมมือช่วยเหลือของโรงเรียนในกลุ่มที่มีความพร้อม น่าจะเป็น ประโยชน์ที่กลุ่มนำมาพิจารณา โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มที่มีปัญหา รวมทั้ง คณะ กรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนน่าจะหาวิธีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยวิธีการ ต่าง ๆ อาทิ การตั้งกองทุนเพื่อพัฒนากลุ่มโรงเรียนโดยการหารายได้หรือการ เก็บเงินสะสมจากจำนวนนักเรียนเป็นหลัก โรงเรียนใหญ่ก็จะได้ช่วยโรงเรียน เล็กไปในทางอ้อมด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาบุคลากรถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะการพัฒนาบุคลากรนั้น ย่อมหมายถึง การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาด้วย ดังที่ ภิญญู สาธร (2523 : 177) กล่าวไว้ว่า "การพัฒนาบุคลากร คือ การ ดำเนินการช่วยให้ครูทำงานถูกต้องและมีโอกาส เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อ ความก้าวหน้าในวิชาการของครูแต่ละคน โดยมุ่งผลเพื่อเสริมสร้างให้เกิด ประสิทธิภาพในการดำเนินงานแก่โรงเรียนเป็นประการสำคัญ" เมื่อเป็นดังนี้ ปัญหาเรื่องงบประมาณไม่น่าจะเป็นปัญหาที่จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาบุคลากร ทางวิชาการของกลุ่มโรงเรียนแต่ประการใดเลย

3.) การติดตามผลการพัฒนา และการติดตามการส่งเสริมปรับปรุง คุณภาพการศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มโรงเรียนได้มีการติดตามผลการ พัฒนาและติดตามการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพการศึกษา แต่ก็ยังพบปัญหาอยู่ ทั้ง ๆ ที่ตามระเบียบของกรมโรงเรียน กำหนดว่างานหลักสำคัญของ คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและอำนวยการหน้าของโรงเรียน มีอำนาจ หน้าที่ในการประเมินโครงการต่าง ๆ ของกลุ่มเพื่อจะได้ทราบถึงระดับการปฏิบัติ ผลสัมฤทธิ์ และการบรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ตามเป้าหมายและนโยบายที่กำหนด ไว้ว่า เพื่อควบคุมและส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานของ โรงเรียนให้ใกล้เคียงกัน นั้นย่อมหมายความว่า หากโครงการต่าง ๆ ที่กลุ่มได้ดำเนินไปนั้นคณะกรรมการมี ขั้นตอนและวิธีการประเมินที่ถูกต้อง เหมาะสม และได้ผลออกมาว่าโครงการ

เหล่านั้น ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย คุ่มค่า และได้มาตรฐาน ก็ย่อมหมายถึงความสำเร็จผลตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของกลุ่มโรงเรียนนั่นเอง (จุมพล สวัสดิยากร . 2520 : 119) แต่ในความเป็นจริงปัญหาที่พบในการดำเนินงานของกลุ่มคือ มีคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ ซึ่งมีหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด แต่ในการปฏิบัติยังทำได้น้อยมาก เนื่องจากกลุ่มไม่ได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการในการที่จะให้คำแนะนำให้โทษ ในกรณีที่เกิดจากการประเมินว่าการปฏิบัติงานในเรื่องนั้น ๆ ยังไม่ได้ผลเป็นไปตามที่กลุ่มกำหนด อีกอย่างหนึ่งก็คือคณะกรรมการติดตามประเมินผลมีงานหน้าที่หลักในการบริหารสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบอยู่ งานกลุ่มจึงกลายเป็นงานเพิ่มภาระให้แก่คณะกรรมการ อีกทั้งงบประมาณของกลุ่มที่มีจำกัด ทำให้ผู้บริหารต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษาซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดเช่นกัน ปัญหาเหล่านี้จึงกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการติดตามผลและการประเมินโครงการ ซึ่งทำให้ไม่อาจได้รับข้อมูลที่แท้จริงหรือสภาพความเป็นและความต้องการที่แท้จริงเพื่อนำไปสู่การพิจารณาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนางานของกลุ่มโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุไร ชูติเนตร (2523 : บทคัดย่อ) ที่สรุปไว้ว่ากลุ่มโรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลงานอยู่ในระดับน้อย การปฏิบัติงานด้านการติดตามประเมินผลงานเป็นไปโดยล่าช้าและขาดหลักเกณฑ์ ขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มส่วนการสรุปผลการวิจัยของ นัยนา ทองดี (2525 : บทคัดย่อ) สรุปได้ว่า การติดตามและการประเมินผลงานของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย เนื่องจากไม่ค่อยมีการติดตามและประเมินผล ขาดบุคลากรที่จะทำงานด้านนี้ ไม่มีการนำผลที่ประเมินได้มาปรับปรุงแก้ไขการทำงาน

จากผลการวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน นี้ย่อมเป็นข้อยืนยันได้ว่า การดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ขาดประสิทธิภาพในบางจุดนั้น มีสาเหตุสำคัญอันเนื่องมาจากไม่มีการติดตามประเมินผลงานเพื่อการปรับปรุงแก้ไขทั้งในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติตามแผน หรือแม้แต่ขั้นสุดท้ายที่เป็นผลสำเร็จของการดำเนินงาน จึงทำให้ไม่สามารถประเมินผลงาน วิเคราะห์งาน และไม่สามารถสรุปถึงความสำเร็จ สภาพปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนความต้องการที่แท้จริงในการที่จะนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติงานในครั้งต่อไป ได้อย่างแท้จริง การดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนจึงเป็นไปในลักษณะทำตามนโยบายที่กำหนดมาให้ แต่ไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับหรือผลที่จะส่งเสริมให้กลุ่มมีการพัฒนาหรือก้าวหน้า แต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้จึงมีข้อเสนอให้กลุ่มได้มีการพิจารณาในเรื่องการติดตามประเมินผลให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง ดังที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2523 : 97) กล่าวไว้ว่า การกำหนดแผนเมื่อนำเอาไปปฏิบัติแล้วอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้เสมอหรืออาจจำเป็นต้องแก้ไข ดังนั้นการติดตามและการประเมินผล จึงมีความจำเป็นต้องกระทำอยู่ทุกขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ปัญหาอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียน และมีผลต่อปัญหาที่ทำให้การติดตามประเมินผลมีการปฏิบัติได้ไม่เต็มที่ ก็เนื่องมาจากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนที่ระเบียบกำหนดนั้นยังนำไปปฏิบัติได้ยาก และไม่มีผลต่อการบังคับบัญชาทำให้เป็นเรื่องลำบากใจของคณะกรรมการ เพราะในระเบียบนั้นระบุไว้ แต่ในแง่ปฏิบัติจริงนั้นทำได้ยาก เนื่องจากไม่มีอำนาจในการสั่งการ หากผู้บริหารหรือนุคนลากรไม่ให้ความร่วมมือก็ไม่อาจทำได้ เพราะระเบียบนั้นเป็นเพียงแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้เป็นข้อตกลงร่วมกันไม่มีกฎ หรือข้อบังคับใดที่สามารถนำมาใช้ในการควบคุมสั่งการได้โดยเด็ดขาด จึงทำให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มและคณะกรรมการติดตามประเมินผลไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้จึงน่าที่จะได้มีการพิจารณาปรับปรุงระเบียบการปฏิบัติงานของกลุ่มหรือปรับปรุงโครงสร้างของ

กลุ่มโรงเรียนเสียใหม่เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานคล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติ ซึ่ง ธงชัย สันติวงศ์ (2516 : 197) ให้หลักไว้ว่า การระบุนโยบายงานและการมอบอำนาจหน้าที่ไว้ว่า ในหน่วยงานมีขอบเขตของงานแต่ละส่วนอย่างไรมีความเกี่ยวเนื่องระหว่างหน่วยงานย่อยอย่างไร ผู้บริหารจึงจะสามารถมอบอำนาจหน้าที่ที่ความรับผิดชอบในหน่วยงานได้อย่างเหมาะสม การมอบอำนาจหน้าที่นี้จะต้องรวมถึงการมอบอำนาจในการตัดสินใจ และมอบความรับผิดชอบให้อย่างเต็มที่ด้วย หรือที่ นิวแมน, ซัมเมอร์ และวาร์เรน (Newman, Summer and Warren 1961 : 17-18) เสนอว่า ควรจัดระบบในหน่วยงานให้มีความเหมาะสมมอบอำนาจหน้าที่ให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน เพื่อสร้างเอกภาพในการบังคับบัญชาให้หน่วยงานทุกหน่วยงานสามารถใช้อำนาจหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ สามารถตรวจสอบผลงานได้ เพื่อให้หน่วยงานย่อย ๆ มีการประสานงานร่วมมือกันเป็นอย่างดี เพื่อทำให้องค์การก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2. การดำเนินการประเมินผลการเรียนของโรงเรียนภายในกลุ่มตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการวิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียนได้ยึดแนวดำเนินการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดทุกประการ แต่กลุ่มโรงเรียนก็ได้มีการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือให้โรงเรียนในกลุ่มได้ปฏิบัติอย่างถูกต้องเป็นไปในแนวเดียวกัน รวมทั้งเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กลุ่มกำหนด โดยกลุ่มโรงเรียนได้ให้ความสำคัญต่อการจัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้นในทุกกลุ่มโรงเรียนเพื่อให้เป็นหลักของกลุ่ม แต่ก็พบว่าการดำเนินการไม่ครอบคลุมทุกรายวิชาไม่พอเพียงที่จะใช้ นอกจากนั้นยังไม่มีมีการวิเคราะห์แก้ไขปรับปรุงและที่สำคัญที่สุดก็คือ ขาดการติดตาม ตรวจสอบการใช้จุดประสงค์ในการเรียนการสอน จึงทำให้การสอนหันกลับไปสู่ระบบเดิม ซึ่งไม่เป็นการพัฒนาผู้เรียนตามที่หลักสูตรตั้งความมุ่งหวังไว้ ดังนั้นในการจัดทำจุดประสงค์ กลุ่มโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญโดยการร่วมมือกันจัดทำภายในกลุ่มโรงเรียน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์และเป็นมาตรฐาน

เดียวกัน ทั้งนี้เพราะจุดประสงค์การเรียนรู้เท่านั้น "เป็นเครื่องกำหนดทิศทางการเรียน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนซึ่งเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคมหรือนโยบายของชาติที่กำหนด" (กรมสามัญศึกษา 2527 : 52-55)

อีกประเด็นหนึ่งที่พบจากการวิจัยคือ กลุ่มโรงเรียนได้มีการดำเนินการด้านการกำหนดอัตราส่วนคะแนน และเรื่องการประเมินผลซึ่งเป็นงานหลักของการจัดการศึกษา เพื่อจะได้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์และผลสำเร็จของผู้เรียน ผู้สอน และสถานศึกษา ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ถึงแม้ในปัจจุบันกระทรวง-ศึกษาธิการจะได้มอบอำนาจในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาดำเนินการเอง แต่ในทางปฏิบัติส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจัดอยู่ในความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียนเพื่อจะได้เป็นมาตรฐานอันเดียวกัน แต่การปฏิบัติจริงก็พบว่า ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการกำหนดอำนาจหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียนในเรื่องการอนุมัติผลการเรียน และการอนุมัติการจบหลักสูตรของผู้เรียน ซึ่งถ้าดูในแง่การปฏิบัติแล้วยากแก่การปฏิบัติ และการปฏิบัติจริงก็ทำได้เพียงระดับหนึ่งไม่เป็นไปตามที่กำหนด จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนและวิธีการที่ก่อให้เกิดความคล่องตัวและป้องกันปัญหาอื่น ๆ ที่มักจะติดตามมา เช่น การจัดสอบให้แก่ นักเรียนที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดแต่ให้โอกาสหลายครั้งจนบางครั้งกลายเป็นผลเสียแก่เด็กที่ไม่เป็นความสำคัญของการวัดและประเมินผล รวมทั้งสถานศึกษาต้องยุ่งยากในการจัดสอนซ่อมเสริมหรือจัดสอนซ้ำเหล่านี้ควรที่จะได้มีการวิเคราะห์เพื่อหาวิธีดำเนินการให้ทันสมัยต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับกลุ่มโรงเรียน

1. การดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาควรเน้นนโยบายและการปฏิบัติจริงในด้านวิชาการเป็นสำคัญและทำให้เกิดผลอย่างเต็มที่ โดยกลุ่มควรเน้นให้บุคลากรเห็นความสำคัญของงานด้านวิชาการ เข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนต่องานวิชาการและดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแนวทางที่กลุ่มโรงเรียนได้ร่วมพิจารณาแล้วไม่ว่าจะเป็นการใช้จุดประสงค์อัตราส่วนคะแนน รวมไปถึงแม้กระทั่งการวัดและประเมินผลที่กลุ่มได้กำหนดไว้ อย่างมีขั้นตอน

2. กลุ่มโรงเรียนควรยึดหลักการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาของนักเรียนเป็นสำคัญมีการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการพิจารณาถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึก คุณสมบัตินักเรียนที่พึงประสงค์ของนักเรียน นั่นก็คือกลุ่มโรงเรียนไม่ไช่จะมอบให้โรงเรียนในกลุ่มดำเนินการเฉพาะด้านความรู้เพียงอย่างเดียว กล่าวคือปัจจุบันกลุ่มโรงเรียนมุ่งเน้นเพียงให้โรงเรียนในกลุ่ม ได้ใช้จุดประสงค์ ใช้อัตราส่วนคะแนนหรือแม้กระทั่งใช้ข้อสอบเหมือนกัน แต่ไม่ได้กำหนด คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้ถือปฏิบัติ เพื่อให้ให้นักเรียนที่อยู่โรงเรียนขนาดต่างกัน ต่างสังกัด และมีพื้นฐานความรู้ แต่เขาเหล่านี้จะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เหมือนกัน คือสิ่งที่กลุ่มโรงเรียนนำพิจารณา

3. การจัดทำงบประมาณของกลุ่มโรงเรียน เป็นที่แน่นอนว่ากลุ่มโรงเรียนไม่สามารถจะหางบประมาณหรือได้รับงบประมาณจนเพียงพอจากกรมวิชาการ หรือกระทรวงศึกษาธิการได้ กลุ่มโรงเรียนจึงควรที่จะร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อีกทั้งจะทำอย่างไรให้ท้องถิ่นได้ เข้ามามีส่วนในการสนับสนุน กลุ่มโรงเรียนเพื่อยกระดับมาตรฐานให้ใกล้เคียงกันได้ในระดับหนึ่ง การจัดหาทุนโดยวิธีการต่าง ๆ จาเป็นที่กลุ่มจะต้องดำเนินการต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการวิจัยในเรื่องของการให้ความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ
2. ควรมีการวิจัยเรื่องการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน
3. การวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในครั้งต่อไป ควรจะได้ศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา หรือกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ - การศึกษาเอกชน ว่าเหมือนหรือแตกต่างในทางปฏิบัติจริงอย่างไร